

●
●
●

Leerroutes met lessuggesties en ideeën voor opdrachten

Auteurs:
Viola van Lanschot Hubrecht
Jan Sniekers
Ontwerp:
Axis-Media ontwerpers BV, Enschede
Fotografie:
Hans Oostrum Fotografie, Den Haag

Ontwikkeling van opleidingsbeelden

SLO • nationaal expertisecentrum leerplanontwikkeling

SLO

Piet Heinstraat 12
7511 JE Enschede

Postbus 2041
7500 CA Enschede

T 053 484 08 40
F 053 430 76 92
E info@slo.nl

www.slo.nl

slo

Ontwikkeling van opleidingsbeelden

	LOB-scenario's	Blauw	Rood	Groen	Wit
Introductie	<p>Doel De leerlingen vormt zich door het bezoeken van open dagen en voorlichtingsmarkten een beeld van het ROC en/of het AOC.</p> <p>Inhoud van de begeleiding¹</p> <ul style="list-style-type: none"> Praten over ervaringen Praten over de zin van het volgen van een opleiding Nagaan of een realistisch opleidingsbeeld bestaat Praten over interesses en ambities Helpen ervaringen te verbinden met eigen capaciteiten en wensen Vragen naar leerwensen 	<p>Lesactiviteit Geef een opdracht waarbij de leerling zich voor zijn gekozen sector een beeld vormt van het ROC of het AOC en van de professionele vormgeving van de leeromgeving.</p>	<p>Lesactiviteit Laat de leerling een keuze maken uit opdrachten waarbij hij zich voor de verschillende sectoren een beeld vormt van het ROC of het AOC en van de professionele vormgeving van de leeromgeving.</p>	<p>Lesactiviteit Geef een opdracht waarbij de leerling zich voor verschillende sectoren een beeld vormt van het ROC of het AOC en van de professionele vormgeving van de leeromgeving.</p>	<p>Lesactiviteit Richt de leersituatie zo in dat elke leerling zelf een keuze leert maken voor (een) bepaalde sector(en) om zich een beeld te vormen van het ROC of het AOC en van de professionele vormgeving van de leeromgeving.</p>
		<p>Ideeën voor opdrachten:</p> <ul style="list-style-type: none"> Bezoek open dagen van ROC en/of AOC. Bezoek voorlichtingsmarkten. 			
Oriëntatie	<p>Doel De leerling vormt zich, met gebruik making van internet of door bezoeken aan ROC en/of AOC, een beeld van de inhoud van de opleidingen. Zij spiegelen hun bevindingen aan de eigen capaciteiten en ambities en kunnen op basis daarvan aangeven wat zij verder willen verkennen.</p> <p>Inhoud van de begeleiding</p> <ul style="list-style-type: none"> Praten over ervaringen Praten over interesses en ambities Praten over motieven Praten over de betekenis van een diploma Helpen ervaringen te verbinden met capaciteiten en wensen 	<p>Lesactiviteit Geef een opdracht waarbij de leerling voor zijn sector een inventariserend onderzoek doet naar de inhoud en vormgeving (BOL, BBL) van de opleidingen van het ROC en/of AOC.</p>	<p>Lesactiviteit Laat de leerling een keuze maken uit opdrachten waarbij hij een inventariserend onderzoek doet naar de inhoud en vormgeving (BOL, BBL) van de opleidingen van het ROC en/of AOC.</p>	<p>Lesactiviteit Geef een opdracht waarbij de leerling een inventariserend onderzoek doet naar de inhoud en vormgeving (BOL, BBL) van de opleidingen van het ROC en/of AOC.</p>	<p>Lesactiviteit Richt de leersituatie zo in dat elke leerling zelf een keuze leert maken voor (een) bepaalde opleiding(en) om een inventariserend onderzoek te doen naar de inhoud en vormgeving (BOL, BBL).</p>
		<p>Ideeën voor opdrachten</p> <ul style="list-style-type: none"> Maak gebruik van diverse digitale testen: leerstijlen, keuzestijlen, capaciteiten, interesses Interesstest vmbo - mbo. Onderzoek wat het verschil tussen BBL en BOL. Verzamel voorlichtingsmateriaal van opleidingen. Vergelijk (digitaal) op een aantal aspecten drie opleidingen met elkaar (bijvoorbeeld: competenties, niveau, toelatingseisen, lengte, toekomstmogelijkheden). Beschrijf het ROC / AOC op een aantal punten (ligging, sfeer, deelnemers, aanbod, kantine, etc.). Schrijf een sollicitatiebrief waarin je je (vervolg)keuze motiveert. Neem deel aan sector doedagen van het mbo. 			

¹ De inhoud van de begeleiding is ontleend aan: *Krachtige loopbaangerichte leeromgevingen in het (v)mbo: hoe werkt het?* (2006) M. Kuijpers, F. Meijers en J. Bakker

	LOB-scenario's	Blauw	Rood	Groen	Wit
Verkenning	<p>Doel De leerling vormt zich door in diverse opleidingen een kijkje te nemen en zo realistisch mogelijk beeld van de opleiding. Na deze ervaring maakt de leerling de balans op: wat wil ik op basis van mijn ervaringen tot nu toe, in het vervolg van het LOB-traject verder uitdiepen?</p> <p>Inhoud van de begeleiding</p> <ul style="list-style-type: none"> Praten over ervaringen Herkennen en benoemen van (eigen) capaciteiten Nagaan of een realistisch opleidingsbeeld bestaat Praten over interesses en ambities Helpen ervaringen te verbinden met eigen capaciteiten en wensen Vragen naar leerwensen 	<p>Lesactiviteit Geef een opdracht waarbij de leerling in de door hem gekozen sector met mbo-deelnemers gesprekken gaat voeren om zich een realistisch beeld te vormen van de opleidingen binnen de sector.</p>	<p>Lesactiviteit Laat de leerling kiezen met welke mbo-deelnemers hij gesprekken gaat voeren om zich zodoende een realistisch beeld te vormen van uiteenlopende opleidingen.</p>	<p>Lesactiviteit Geef een opdracht waarbij de leerling met mbo-deelnemers gesprekken gaat voeren om zich zodoende een realistisch beeld te vormen van verschillende opleidingen en de maatschappelijke betekenis daarvan.</p>	<p>Lesactiviteit Richt de leersituatie zo in dat elke leerling zelf een keuze leert maken voor (een) bepaalde opleiding(en) om gesprekken te voeren met mbo-deelnemers zodat hij zich een realistisch beeld kan vormen van de opleidingsmogelijkheden.</p>
		<p>Ideeën voor opdrachten</p> <ul style="list-style-type: none"> Interview mbo-deelnemers in verschillende opleidingen. Wat was de moeilijkste, meest interessante, meest uitdagende opdracht? Wat heb je daarvoor nodig gehad? Maak een (foto, geluid, film) reportage over de opleidingsweek van een mbo-deelnemer. Ga met de mbo-deelnemer een dag mee op stage en schrijf een verslag. Loop een dagje mee met een mbo-deelnemer en maak een verslag. Schrijf een sollicitatiebrief waarin je je (vervolg)keuze motiveert. Maak een overzicht van competenties die horen bij de opleiding waar je interesse naar uitgaat. Bekijk diverse beroepenfilms. Wat was de meest interessante beroepenfilm. Organiseer een informatiemarkt over opleidingen en beroepen voor en door vmbo-leerlingen en mbo-deelnemers. Peer-voorlichting: voorlichtingsactiviteiten door mbo deelnemers aan vmbo-leerlingen. Waar moet de kiezende vmbo-leerling op letten? 			
Verdieping	<p>Doel De leerling gaat in de praktijk ervaren wat de opleiding van hem vraagt. Hij voert als aankomend mbo-deelnemer (een) praktijk-opdracht(en) uit. Na deze ervaring maakt de leerling zijn opleidingskeuze.</p> <p>Inhoud van de begeleiding</p> <ul style="list-style-type: none"> Praten over praktijk-ervaringen Praten over interesses en ambities Praten over dilemma's Herkennen en benoemen van (eigen) capaciteiten Nagaan of een realistisch zelfbeeld bestaat Helpen de stapeling van ervaringen te verbinden met een keuze voor een opleiding 	<p>Lesactiviteit Geef een opdracht waarbij de vmbo-leerling een module of opdracht uitvoert voor de opleiding van zijn keuze.</p>	<p>Lesactiviteit Laat de leerling kiezen met welke mbo-deelnemer hij aan een verdiepende opdracht wil werken.</p>	<p>Lesactiviteit Geef een opdracht waarbij de vmbo-leerling samen met een mbo-deelnemer gedurende een bepaalde periode werkt aan een verdiepende opdracht.</p>	<p>Lesactiviteit Richt de leersituatie zo in dat elke leerling zelf een keuze leert maken voor een prestatie waarbij hij een verdiepende activiteit in het mbo uitvoert.</p>
		<p>Ideeën voor opdrachten</p> <ul style="list-style-type: none"> Betrek mbo-deelnemers (als buddy) bij de opzet, uitvoering en presentatie van het sectorwerkstuk op het vmbo Participeer in mbo-projecten waarin vmbo - leerlingen met mbo deelnemers samenwerken in bij voorkeur levenssechte projecten Volg een aantal middagen onderwijs op het mbo (onderwerpen en lessen dienen op elkaar afgestemd te worden) Laat de vmbo-leerling een dag met een mbo-deelnemer meelopen wanneer deze stage loopt. 			

-
- Leerroutes
- met lessuggesties en ideeën voor opdrachten

Auteurs:
Viola van Lanschot Hubrecht
Jan Sniekers
Ontwerp:
Axis-Media ontwerpers BV, Enschede
Fotografie:
Hans Oostrum Fotografie, Den Haag

Ontwikkeling van beroepsbeelden

SLO • nationaal expertisecentrum leerplanontwikkeling

SLO

Piet Heinstraat 12
7511 JE Enschede

Postbus 2041
7500 CA Enschede

T 053 484 08 40
F 053 430 76 92
E info@slo.nl

www.slo.nl

slo

slo

Ontwikkeling van beroepsbeelden

	LOB-scenario's	Blauw	Rood	Groen	Wit			LOB-scenario's	Blauw	Rood	Groen	Wit
Introductie	<p>Doel Zelfbeeld verkennen. De leerling vormt zich, in indirect contact met de wereld van arbeid en beroep, een eerste beeld van de eigen interesses en mogelijkheden.</p> <p>Inhoud van de begeleiding¹</p> <ul style="list-style-type: none"> • Beeld vormen van leerlingen op basis van levensverhaal van leerlingen, gesprek met ouders en collega's • Aandacht hebben voor privé-situaties • Praten over interesses en ambities • Nagaan of de leerling een realistisch zelfbeeld heeft 	<p>Lesactiviteit Geef een opdracht waarbij de leerling een (creatief) product maakt over zichzelf en zich daarbij plaatst te midden van verschillende beroepsrichtingen van de gekozen sector (bijvoorbeeld binnen techniek, niveau 2/3: monteur; bijvoorbeeld binnen Zorg en welzijn, niveau 3/4: apothekersassistent. Laat de leerling een relatie leggen met zijn eigen ervaringen, interesses en ambities).</p>	<p>Lesactiviteit Laat de leerling een keuze maken uit opdrachten waarbij de leerling een (creatief) product maakt over verschillende beroepsrichtingen (bijvoorbeeld via internet of met de camera naar buiten) en dit in verband brengt met zijn eigen ervaringen, interesses en ambities.</p>	<p>Lesactiviteit Geef een opdracht waarbij de leerling een (creatief) product maakt over de keuzes die volwassenen in zijn omgeving bij de invulling van hun leven hebben gemaakt. De uitkomsten legt hij naast zijn eigen ervaringen, interesses</p>	<p>Lesactiviteit Richt de leersituatie zo in dat elke leerling afhankelijk van zijn ervaringen en zelfbeeld zelf een keuze leert te maken voor een bepaalde (creatieve) opdracht. Zorg voor voldoende verschillende prestaties. Het keuzeproces is even belangrijk als het product.</p>	Verkenning	<p>Doel De leerling vormt zich, door in bepaalde situaties op zoek te gaan naar de positieve en negatieve kanten van een beroep of taak, een zo realistisch mogelijk beeld van bepaalde beroeps- en/of levenssituaties. Na deze ervaring maakt de leerling de balans op: wat wil ik op basis van mijn ervaringen tot nu toe, in het vervolg van het LOB- traject verder uitdiepen?</p> <p>Inhoud van de begeleiding</p> <ul style="list-style-type: none"> • Praten over praktijkervaringen • Herkennen en benoemen van (eigen) capaciteiten • Praten over dilemma's in werk • Nagaan of een realistisch beroepsbeeld bestaat • Praten over interesses en ambities • Helpen ervaringen te verbinden met eigen capaciteiten en wensen • Vragen naar leerwensen 	<p>Lesactiviteit Geef een opdracht waarbij de leerling zich een realistisch beeld kan vormen van de positieve en negatieve kanten van de door hem gekozen beroepen binnen de sector.</p>	<p>Lesactiviteit Laat de leerling een keuze maken uit opdrachten waarbij hij met bepaalde beroepsbeoefenaren gesprekken gaat voeren en zich zodoende een realistisch beeld kan vormen van de werkzaamheden.</p>	<p>Lesactiviteit Geef een opdracht waarbij de leerling met bepaalde mensen in bepaalde beroeps- en levenssituaties gesprekken gaat voeren en zich zodoende een realistisch beeld kan vormen van hun werkzaamheden, taken en rollen.</p>	<p>Lesactiviteit Richt de leersituatie zo in dat elke leerling zelf een keuze leert te maken voor een prestatie waarbij hij een gesprek gaat voeren met een beroepsbeoefenaar waarin hij geïnteresseerd is.</p>	
		<p>Ideeën voor opdrachten:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Maak gebruik van diverse digitale testen: leerstijlen, keuzestijlen, capaciteiten, interesses. • Geef een redelijk volledig beeld van je ervaringen tot nu toe in een (afgeschermd) weblog. Denk aan: hobby's, diploma's, testen, vrijwilligerswerk, baantjes. • Verbeeld je toekomstdroom op creatieve wijze (bijvoorbeeld: verhaal, gedicht, poster, fotoreportage, video, film). • Maak een reclamespotje / poster over jezelf: De B.V. "IK". • Interview je ouders over jou! • Schrijf je CV. • Teken je levenspad met bergen en dalen: Wat zijn je hoogte- en dieptepunten van je leven en welke eigenschappen heb je nodig gehad om uit die dieptepunten te komen. 	<p>Ideeën voor opdrachten</p> <ul style="list-style-type: none"> • Interview beroepsbeoefenaren in verschillende werksettings en trek conclusies. Kijk naar de leuke en minder leuke aspecten van het beroep. Wat moet je kennen en kunnen? Wat zijn carrièremogelijkheden, werktijden en salaris? • Maak een promotieposter voor een bedrijf of instelling. • Maak een poster over je levensthema: Waar maak je je nou altijd druk om? Wat raakt je, altijd weer? • Verzamel personeelsadvertenties waar je interesse naar uitgaat. • Stel een vacature op voor een beroep waar je interesse naar uitgaat. • Schrijf een sollicitatiebrief waarin je je (vervolg)keuze motiveert. • Bekijk diverse beroepenfilms. • Nodig een gastspreker uit. • Maak een spel (kwartet, memory, bingo) met de kennis die je hebt over verschillende beroepen. 									
Oriëntatie	<p>Doel Oriëntatie in de wereld van arbeid en beroep. Leerlingen vormen zich, door bezoeken aan bedrijven en maatschappelijke instellingen, een beeld van de werkzaamheden, functies en/of rollen van mensen. Zij spiegelen hun bevindingen aan de eigen interesses en kunnen op basis daarvan aangeven wat zij verder willen verkennen.</p> <p>Inhoud van de begeleiding</p> <ul style="list-style-type: none"> • Praten over ervaringen • Praten over de zin van het werk voor de maatschappij • Praten over de betekenis van werk • Praten over interesses en ambities • Helpen de oriënterende ervaringen te verbinden met capaciteiten en wensen 	<p>Lesactiviteit Geef een opdracht waarbij de leerling een inventariserend onderzoek doet naar werkzaamheden en functies van beroepsbeoefenaren en daarbij een vergelijking maakt tussen - ofwel verschillende beroepen in een bepaalde sector (bijvoorbeeld de sector economie: inkoper, boekhouder) - ofwel dezelfde beroepen in uiteenlopende werksituaties (bijvoorbeeld: de secretaresse in het ziekenhuis en de secretaresse in een garagebedrijf).</p>	<p>Lesactiviteit Laat de leerling een keuze maken uit opdrachten waarbij hij een inventariserend onderzoek doet naar de werkzaamheden en de functies van verschillende beroepsbeoefenaren.</p>	<p>Lesactiviteit Geef een opdracht waarbij de leerling een inventariserend onderzoek doet naar de werkzaamheden, functies en rollen die mensen in verschillende maatschappelijke situaties, instellingen en bedrijven vervullen.</p>	<p>Lesactiviteit Richt de leersituatie zo in dat elke leerling zelf een keuze leert te maken voor een inventariserend onderzoek naar één of meerdere beroeps-situaties waarvoor hij een bijzondere interesse heeft.</p>	Verdieping	<p>Doel De leerling gaat diverse aspecten van een beroep aan den lijve ervaren. Hij voert als 'beroepsbeoefenaar' in een bedrijf of instelling of voor een bepaalde branche, waarin hij is geïnteresseerd, beroepsspecifieke activiteiten uit. Na deze ervaring maakt de leerling opnieuw de balans op: wat betekent deze ervaring voor het vervolg van het LOB-traject?</p> <p>Inhoud van de begeleiding</p> <ul style="list-style-type: none"> • Praten over praktijkervaringen • Praten over dilemma's in werk • Nagaan of een realistisch beroepsbeeld bestaat • Herkennen en benoemen van (eigen) capaciteiten • Nagaan of een realistisch zelfbeeld bestaat • Praten over interesses en ambities • Helpen de 'echte' ervaringen te verbinden met eigen capaciteiten en wensen 	<p>Lesactiviteit Geef een opdracht waarbij de leerling een beroepsspecifieke activiteit uitvoert in de gekozen sector, bij voorkeur in een bedrijf of instelling.</p>	<p>Lesactiviteit Laat de leerling een keuze maken uit opdrachten waarbij hij een beroepsspecifieke activiteit uitvoert, bij voorkeur in een bedrijf of instelling.</p>	<p>Lesactiviteit Geef een opdracht waarbij de leerling een (beroeps) specifieke taak uitvoert, bij voorkeur in een maatschappelijke situatie of instelling of in een bedrijf.</p>	<p>Lesactiviteit Richt de leersituatie zo in dat elke leerling zelf een keuze leert te maken voor een prestatie, waarbij hij in een bedrijf of instelling van zijn voorkeur een beroepsspecifieke activiteit uitvoert.</p>	
		<p>Ideeën voor opdrachten</p> <ul style="list-style-type: none"> • Ga met een fototoestel op pad en maak foto's van ofwel bedrijven ofwel beroepen ofwel mensen. Wat is het nut van de bedrijven? Wat is het belang van de beroepen? Wat houdt mensen bezig? Richt met foto's en een tentoonstelling in en maak een ordening (sectoren, leventhema's, arbeidsgebieden). • Verken verschillende beroepen via familie en vrienden. "Waar ben je nu zo druk mee?" • Onderzoek in een veelomvattende bedrijfssituatie (bijvoorbeeld in een recreatiepark, een zorginstelling, een groot kantoor) waarin verschillende sectoren vertegenwoordigd zijn, verschillende beroepen (Carrousel) • Observeer functies en werkzaamheden in een bepaald bedrijf en trek conclusies. • Vergelijk gelijkwaardige beroepen in verschillende werksettings en trek conclusies. • Verdiep je in de wereld van vrijwilligers. Wat doen die en wat is hun motivatie. • Hoe ervaren mensen die onbezoldigd werk doen de overheersende opvatting in de samenleving over onbetaald werk? • Bezoek (de sites van) brancheorganisaties (MKB) en vergelijk. 	<p>Ideeën voor opdrachten</p> <ul style="list-style-type: none"> • Bied diverse vormen van (snuffel)stages aan in de maatschappij en of het bedrijfsleven. • Bied keuzeopdrachten aan waarin leerlingen maatschappijspecifieke activiteiten kunnen oefenen zoals begeleiden, verzorgen, organiseren, onderhouden etc. • Bied keuzeopdrachten / bedrijfssimulaties aan waarin leerlingen beroepsspecifieke activiteiten kunnen oefenen zoals: ontwerpen, verzorgen, organiseren, administreren, verslaglegging,.....etc. • Bijvoorbeeld: Kruip in de huid van de verkoopmedewerker van het reisbureau • Kruip in de huid van de electricien • Kruip in de huid van de onderwijsassistent 									

¹ De inhoud van de begeleiding is ontleend aan: *Krachtige loopbaangerichte leeromgevingen in het (v)mbo: hoe werkt het?* (2006) M. Kuipers, F. Meijers en J. Bakker